

KRÖNIKA

Rikta ljuset på sympatisanterna

"Terrorister är fiskar som inte kan leva utan ett hav av sympatisörer som delar deras världsbild."

För en generation sedan skapades i Tyskland begreppet sympatiant. Det var när Röda armefraktion, Bader-Meinhof-ligan och italienska och andra fascist- och kommunistceller höll vär kontinent i skräck genom bombdåd och planerade mord. Det är dags att åter damma av ordet.

Attac och antiglobaliseringsrörelsen hade ingenting att göra med den 11 september. Det bara råkar vara så att dess evangeliska skrifter, så som de formuleras av parisiska tänkare som Le Monde Diplomatiques chefredaktör Ignacio Ramonet och författarinnan Vivianne Forester, målar samma bild av världen som terroristernas international. Givetvis utan att mena att de skulle få några konsekvenser. De visste ingenting. Deras tankar om ett folkets motstånd mot den amerikanska hegemonin skulle ju inte ta sig några uttryck andra än gatukravaller där gatstenen alltid kastades av någon annan.

Det finns bevis på en sammansvärjning mellan myndigheterna och de gång från Black Block, agents provocateurs, som förstörde delar av staden, skrev Le Monde Diplomatique om protesterna i Genua i sitt augustinumner.

MEN STÄMMNINGEN i antiglobaliseringsrörelsen är hoppsfull om man läser slutklämman i en artikel av Ignacio Ramonet i samma nummer. Antiglobaliseringsrörelsen har, konstaterar han, vuxit snabbt:

.....under de två år som det tagit den från Seattle till Genua, från folklig protest till en generationsrevolt, och från sporadiska motaktioner till världsomfattande socialt krig.

Le Monde Diplomatique utkommer på en mängd språk, däribland svenska (15 000 i upplaga enligt egen uppgift). Den har blivit banerförare för antiglobaliseringsrörelsen, som också är en anti-USA-rörelse. I varje månadsnummer skrivs i en agiterad ton om det växande motståndet i världen mot kapitalismen och den amerikanska hegemonin. Den beskrivs som en heroisk kamp. Samtidigt målar man en bild av en tilltagande repression från den globala kapitalismen.

DET VORE ABSURT att nu förfalla till enkel demagogi i stil med guilt by association. Att vara emot kapitalism och USA:s inflytande i världen är givetvis inte detsamma som att utföra terrordåd. Men den 11 september kommer att polarisera världen. Antiglobaliseringsrörelsen, eller rättare sagt antiglobaliseringsströmningarna, har oförskyllt i dag blivit exponerad för en anklagelser som kommer, var så säker. Den kommer att få det svårare att hävda sin syn på världen utan att komma med svar på hur dess "världsomfattande krig" ska bedrivas.

Det finns inte en antiglobaliseringsrörelse, men det finns ett komplex av nägorlunda sammanhängande tankar där avsky mot USA och anti-kapitalism utgör fundamentala delar. Den som rest i tredje världen kan lätt konstatera hur vitt utbredda dessa stämningar är. I stora befolkningsgrupper har de blivit ett slags sekulär väckelserörelse. Den har sin utbredning också i Europa inom marginaliserade sektorer av befolkningen som ungdomar, intellektuella på vänsterkanten eller etniska minoriteter. I Europa liksom i övriga världen omfattas denna nya sekulära väckelse med hela skalan av engagemang med fanatismens som yttersta punkt. Det är viktigt för andstängda delar av Attac att i dag distansera sig från fanatismen. Annars riskerar de stämpeln Sympatianten.

LARS FIMMERSTAD

En hyllning till k

Från min skolgång minns jag hur min lärare jämrade sig över att Coca-Cola-skylltar var en vanlig syn i tredje världen samtidigt som det ofta saknades rent vatten i byns enda brunn. Ordet globalisering var inte uppfunnet då. Men andemeningen i skolpredikan var naturligtvis att kapitalism och multinationella företag och sådant som vi i dag förknippar med ordet globalisering var av ondo.

Jag gillade USA i allmänhet och Coca-Cola i synnerhet så jag köpte inte lärarens allmänna budskap om västvärldens utsugning av tredje världen. Ändå hade jag svårt att komma ifrån att läraren kanske hade en poäng. Coca-Cola i all ära, men var det verkligen "the brown, wet and bubbly" som u-länderna behövde?

Det slutgiltiga svaret på frågan kom för några år sedan då The Economist publicerade ett Coca-Cola-index.

Tittade man genom botten på Coca-Cola-flaskan var världen större, bättre, rikare och vackrare. Undersökningen visade nämligen att det finns ett ganska tydligt samband mellan konsumtionen av Coca-Cola och rikedom, politisk frihet och livskvalitet (utbildning, hälsa, skrivkunskhet). Ju mer Coca-Cola som dracks i ett land desto bättre var det på det hela taget. Rika och välmående länder som USA och Norge återfanns i Coca-Cola-konsumtionstoppen medan fattiga diktaturer som Kuba, Nordkorea och Irak återfanns i botten.

"Då är nordkoreanerna på rätt väg"

Nu är det kanske inte nyttigt att hålla i sig Coca-Cola, men närvaron av kapitalism – ofta symboliserad av storföretag som Coca-Cola, McDonald's och Nike – är däremot nyttigt. En Coca-Cola-skyllt i varje by är därför en bra början. Den dag det lyser en Coca-Cola-skyllt i neon över Stora torget i Pyongyang kan man vara säker på att nordkoreanerna är på rätt väg – då behöver de inte bokstavligen kalasa på varandra, som det hävdas att de gör i dag. Det är ungefär om detta, och mycket mer, som den unge idéhistorikern Johan Norberg skriver i sin senaste bok, som befriande nog har den fräsch provokativa titeln *Till världskapitalismens försvar*.

Norberg har tröttnat på attackerna, myterna och missförstånden som ständigt drabbar kapitalismen. I ett passionerat försvar för sin älskade kapitalism tar sig Norbergs penna an en mängd problem. Barnarbete, Tobinskatt, frihandel, skuldfällan

En ny bok

Till världskapitalismens försvar
Johan Norberg
Timbro 2001

(han är, något överraskande kanske, för skuldavskrivningar), skyddstullar, för att nu nämna några. Med fakta på hand går Johan Norberg till storm mot vanföreställningarna samt sätter in saker och ting i sitt sammanhang.

En ocean av fakta och argument sköljer över oss, för mycket för att ge annat än ett smakprov. Så upplyser Norberg oss till exempel om att endast 5 procent av världens barnarbete arbetar inom exportindustrin. Nikes *sweatshops*, typ. Den överväldigande majoriteten, 70 procent, arbetar inom jordbruket. Arbetsmiljön och lönen är också bättre inom exportindustrin än inom inhemsk industri eller inom jordbruket. Alternativen är således värre, påpekar Norberg. Något att tänka på när man står inför ett par Nikeskor *made in Pakistan*. Skäms inte. Köpl

Johan Norberg visar också på debattens perspektivlöshet. Genom att ställa en massa krav när det gäller arbetsvillkor med mera förvägrar vi u-länderna samma möjligheter som en gång gjorde oss själva rika. Den som är skeptisk till barnarbete bör betänka att farsfarfar med all säkerhet inte var managementkonsult med en MBA från USA.

Norberg lägger sig dock inte platt för kapitalismen, inte kapitalet. Protektionismens, regleringarnas, tullarnas och kvoternas kolportörer återfinns lite varstans. Inom företagen, bland bönderna, fackföreningarna och inom EU. Norberg har ingenting till övers för privilegiernas lobbyister. "Järnridån mellan öst och väst har ersatts med en tullridå mellan nord och syd", skriver Norberg indignerat med anledning av västs skyhöga tullar på u-ländernas exportvaror.

Inte lika lättmält som Liza Marklund

Framställningen har med nödvändighet ganska mycket av tabell- och sifferexercis över sig. Det innebär att boken kanske inte är lika lättmält som en deckare av Liza Marklund, en annan författare som likt Johan Norberg låter sin egen lekman pryda omslaget. Med tanke på hur angelägen denna boks budskap är, hoppas jag att detta faktum inte avskräcker någon från att läsa *Till världskapitalismens försvar*. Förvisso verkar det föga troligt att sakliga argument biter på de stenkastande terroristerna som drog fram över Göteborgs gator, men Johan Norberg borde skicka dem var sitt signerat exemplar att läsa i cellen. Kunskap skingrar förhoppningsvis dimman.

JACOB RENNERFELT

Kocken som gäller i London

I Frankrike hävdar man gärna att goda känslor inte nödvändigtvis är en förutsättning för god litteratur. I Mayfairs chicsate hör hävdar privilegierade gommor att det inte alltid blir förstklassig gastronomi av förstklassig finkänslighet.

Marco-Pierre White, Londons mest omtalade matguru står där i sitt avantgardistiska kök på La Mirabelle som ett levande och utmanande bevis på att en hetlevrad, ja rentav grov kock kan åstadkomma den mest sofistikerade mat. Marco-Pierre White är den kock som gäller i dagens London.

Jag skulle kunna tänka mig att Karl Lagerfeld är en av de få som inte svansar omkring Marco-Pierre just nu: han har ju anlitat egen hemstjärnkock för att få banta utan att lida. Lidande, anser flamboyanta Karl, är ju för de fattiga.

Pa Marco Pierres krog blir det svårt att banta. Svårt att lida också, för den delen.

La Mirabelle

Address: 56 Curzon Street London W1
Telefon: (020) 7499 46 36

La Mirabelle satsar inte på *Nouvelle Cuisine* som blivit Lagerfelds räddning. Marco-Pierre White hävdar i stället, i en ton som icke tillåter minsta invändning, att en kreativ och exklusiv gastronomi gynnas bäst av råvaror och substanser med anor. Hans himmelska grisfötter ser kanske ut som gummiskapelser av Niki de Saint Phalle men smälter på tungan. Duvlären inbakade i färsk anklaver inslagen i tunna kälblad utmanar nog allas kolesterolhalt men ... Gud, vilken omedelbar helnjutning! Ta litet Chateau Rauzan Ségla 1990 därtill så hamnar du i gastronomins paradiset fortare än kvickt.

Marco-Pierre White.

Till Karl (Lagerfeld alltså) kan jag

rekommendera den halstrade sjötungan med spenatbakelser som liknar bastanta grönglacerade frukter. Längre än så på bantningsvägen kan man nog inte nå på La Mirabelle.

Dyrt är det förstås, speciellt om ni inte har annat än svenska kronor att komma med. Men vad då? Allt skall ju vara relativt. Och Marco Pierres höga priser är en trivial bagatell som få av hans kunder nedlåter sig att märka.

Handplockad fransk servering

Vinlistan är också exceptionell och *les crus rares* är oftast tillgängliga. Servicen (utförd av en skara handplockade fransmän) är självklart perfekt.

Marco-Pierre är nu så säker på sin framgång (2 000 fiskformade askkoppar med hans namn på har stulits under årets gång) att han har sett till att erbjuda sina beundrare en självbiografi som (påstås det) säljer nästan som det smör som han använder så rikligt i sina kokkonster. Med dessa extrainkomster skulle han kanske ominreda den väl propert möblerade matsalen? Eller blir det snart en till Marco-Pierre-krog i kvarteret?

CATHERINE GIEROW